

Ženy ve službě: 9. Zнала jsem v Bibli pravdu o ženách a mlčela jsem

Stanovisko Beth Allison Barrové ke službě žen v církvi

Beth Allison Barrová

Ženy ve službě

Zнала jsem v Bibli pravdu o ženách a mlčela jsem

Byly to Pavlovy ženy v Římanům 16, které nakonec změnily můj názor.

Stále si pamatuji tu neděli, kdy mi to došlo. Po kázání jsem byla rozrušená. Tak rozrušená, že jsem ručně myla nádobí. Když jsem drhla špinavé talíře od oběda, tekoucí voda mi uklidňovala mysl. Můj manžel věděl, že se mnou není něco v pořádku (mytí nádobí to prozradilo). Vešel do kuchyně. Nic neřekl. Nakonec jsem promluvila.

„Nevěřím v mužskou vedoucí roli.“

Opřel se o pult kuchyňské linky. Nemohla jsem se na něj podívat. Uplynulo více času a pak se zeptal: „Ty nevěříš, že muži jsou povoláni k tomu, aby byli duchovními vůdci v rodině?“

Zavrtěla jsem hlavou. „Ne.“

Stál tam další minutu, pak jen řekl „OK“ a odešel.

Věděla jsem, že se mnou tehdy nesouhlasil – byl vychován ve sboru, který držel komplementární učení a navštěvoval komplementární seminář. Přesto byl ochoten naslouchat a uvažovat o jiném teologickém pohledu. Jsem mu navždy vděčná za důvěru, kterou mi toho dne projevil.

Nebylo to vlastně ono kázání, které mě tlačilo přes hranu, i když si pamatuji, že bylo o mužském vůdcovství. To, co mě tlačilo přes hranu, byla nedávná přednáška, kterou jsem přednesla ve škole na hodině historie žen. Mluvili jsme o ženách v rané církvi, pak jsme se chronologicky přesunuli ze

starověkého do středověkého světa. Z rozmaru jsem požádala jednoho ze studentů, aby otevřel Bibli a přečetl nahlas text Římanům 16 (na křesťanské univerzitě mohu vždy počítat s tím, že alespoň jeden student bude mít Bibli v ruce). Požádala jsem třídu, aby poslouchali a zapisovali si každé ženské jméno, které slyšeli.

Byl to silný moment výuky – pro studenty i pro mě. Věděla jsem, že tyto verše naplňují ženy, ale nikdy jsem neposlouchala, jak se jejich jména čtou nahlas, jedno po druhém:

- Foibé, diakonka, která odnesla dopis od Pavla a nahlas ho přečetla ve svém domovském sboru.
- Priska (Priscilla), jejíž jméno je zmíněno před jménem jejího manžela (v římském světě něco pozoruhodného) jako spolupracovnice Pavla.
- Marie, usilovná zvěstovatelka evangelia v Asii.
- Junia, přední mezi apoštoly.
- Tryfaina a Tryfóza, Pavlovy spolupracovnice v Pánu.
- Milovaná Persis, která také tvrdě pracovala pro Pána.
- Rufusova matka Julia a Nereusova sestra.

Deset žen zaznamenaných Pavlem.

Za kazatelskou službu zde uznává Pavel službu sedmi žen: Foibé, Priscilly, Marie, Junie, Tryfainy, Tryfózy a Persis. Jedna žena, Foibé, je jím identifikována jako diakonka. Kevin Madigan a Carolyn Osiek píší, že Foibé je „*jediná diakonka církve z prvního století, jejíž jméno známe.*“ Jiná žena, Junia, je označována nejen jako apoštolka, ale jako významná mezi apoštoly.

Věděli jste, zeptala jsem se mých studentů, že v Římanům 16 je v kazatelské službě identifikováno více žen než mužů?

Věděli jste, ptala jsem se mých studentů, že v kazatelské službě je v Římanům 16 identifikováno více žen než mužů? Seděli jsme tam a dívali se na jména těch žen.

„Proč?“ najednou se do toho vložila studentka, která byla tak zabraná do přednášky, že ani nezvedla ruku. „Proč jsem si toho předtím nevšimla?“

„Pravděpodobně proto, že anglický překlad Bible, který používáte, zakrývá činnost žen,“ řekla jsem jí a pustila se do dalšího vysvětlení.

Ten den jsem poslouchala, jak přednáším. Poslouchala jsem, jak předkládám důkazy o tom, jak překlady anglické bible zakrývají vedení žen v rané církvi. Poslouchala jsem sama sebe, když jsem mluvila s třídou o různých překladech Římanům 16.

Vezměme si například *The Ryrie Study Bible*, kterou vydalo Moody Press v roce 1986. Můj dědeček vlastnil tuto Bibli a její kopii mám na polici. Místo toho, aby uznala Foibé jako diakonku, překládá její roli „služebnice“. Poslechněte si studijní poznámku: „Slovo zde přeložené jako „služebník“ se často překládá jako „diakon“, což vede některé k přesvědčení, že Foibé byla diakonka. Toto slovo se zde však spíše používá v neoficiálním smyslu pro pomocníka.“

„Pokud by po výrazu „diakon sboru v Kenchrejích“ následovalo mužské jméno, vážně pochybuji, že by význam „diakona“ byl někdy zpochybněn.“

„Pochopili jste to?“ zeptala jsem se mých studentů. Neexistují žádné důkazy o tom, proč by role

Foibé měla být přeložena spíše jako „sluha“ než jako „diakon“. Neexistují žádné důkazy, které by vysvětlovaly, proč se toto slovo spíše používá v „neoficiálním smyslu pro pomocníka“. Můžeme uhadnout důvod volby překladu: je to proto, že Foibé byla žena, a tak překladatel předpokládá, že nemohla být diakonem. Pokud by po výrazu „diakon sboru v Kenchrejích“ následovalo mužské jméno, vážně pochybuji, že by význam „diakona“ byl někdy zpochybněn.

Jak jsem učila, myslela jsem na svůj vlastní sbor. Na to, jak se ženy zřídka objevovaly na stupínku jinak, než aby zpívaly nebo hrály na nástroje. Přemýšlela jsem o tom, že ženy řídí naši službu dětem a muži službu dospělým.

Myslela jsem na tu chvíli, kdy jsem byla požádána, abych učila třídu nedělní školy pro dospělé, a kazatel si přišel prohlédnout moje připravené podklady k vyučování. Protože jsem měla právě vyučovat dějiny církve, nechal mě, abych to dělala. Kdybych však měla vykládat biblický text, byl by to jiný příběh.

Vzpomínám si, že jsem se cítila jako pokrytec, když jsem stála před svou vysokoškolskou třídou.

Zde jsem provázela své studenty přesvědčivými historickými důkazy, že problémem žen ve vedení nebyl Pavel; že problém byl v tom, jak jsme Pavla nepochopili a zatemnili. Zde jsem ukazovala svým studentům, že ženy skutečně vedly a učily v rané církvi, dokonce i jako diakonky a apoštolky.

Ukázala jsem jim, že Junia byla přijímána jako apoštolka až do téměř moderní doby, kdy se její jméno začalo překládat jako mužské jméno: Junias. Novozákonní vědec Eldon Jay Epp sestavil dvě tabulky mapující řecké Nové zákony od Erazma přes 20. století. Grafy společně ukazují, že řecké jméno *Junia* bylo téměř všeobecně přeloženo do své ženské podoby až do 20. století, kdy se název najednou začal překládat jako mužský *Junias*.

Proč? Gaventa vysvětluje: „Epp bolestivě a překvapivě objasňuje, že hlavním faktorem přístupu k Římanům 16:7 ve 20. století byl předpoklad, že žena nemohla být apoštolkou.“ *Junia se stala Juniem*, protože moderní křesťané předpokládali, že apoštolem může být pouze muž.

Jako historik jsem věděla, proč ženy v Pavlových dopisech neodpovídají takzvaným omezením, která současní vedoucí sborů kladou na ženy. Věděla jsem, že to bylo proto, že jsme Pavla četli špatně. Pavel není nekonzistentní ve svém přístupu k ženám; způsobili jsme, že jsme ho nekonzistentním učinili tím, jak jsme ho interpretovali. Jak objasňuje Římanům 16, realita je taková, že biblické ženy jsou v rozporu s moderními představami o biblickém ženství.

To všechno jsem věděla. Přesto jsem stále dovolila vedoucím mého sboru, aby zůstali nezpochybněni ve svém tvrzení, že ženy nemohou v našem sboru učit chlapce starší než 13 let. Stále jsem mlčela.

Pokračovala jsem ve své přednášce. Historická realita je u Foibé stejná, řekla jsem svým studentům. Pavel jí říká diakonka. Nikdo text nezpochybňuje – mohou zpochybnit pouze jeho význam. Raní církevní otcové znali Foibé jako ženu i diakonku. Origen například na počátku třetího století napsal, že Foibin titul ukazuje „*apoštolskou autoritou, že ženy jsou také jmenovány ve službě církve, ve které byl úřad Foibé ustanoven ve sboru, který je v Kenchrejích. Pavel s velkou chválou a uznáním dokonce vyjmenovává její nádherné skutky.*“

I když můžeme jistě namítat, co Origen myslel pod „*službou církve*“, je jasné, že Origen přijal jmenovanou roli Foibé. O století později napsal Jan Chrysostom (Zlatoústý), kazatel se „*zlatým jazykem*“, o tom, jak velkou poctou bylo, když byla Foibé zmíněna „*před všemi ostatními*“, nazvaná „*sestrou*“, a označena jako „*diakon*“.

„Muži i ženy,“ uzavírá Jan Zlatoústý, by měli „*napodobovat*“ Foibé jako „*svatou*“. Ve svém kázání na 1. Timoteovi 3:11 Jan Chrysostom jasně uvádí, že chápe, aby ženy sloužily jako diakonky stejně jako muži. Píše: „*Stejně tak ženy musí být skromné, nikoli pomlouvačné, strážlivé a věrné ve všem. Někteří říkají, že (Pavel) mluví obecně o ženách. Ale to nemůže být. Proč by chtěl vložit do středu toho, co říká o diakonech, něco o všech ženách? Ale spíše mluví o těch ženách, které mají diakonskou službu. 'Diakoni by měli být manželé jedné manželky.'* To je vhodné i pro diakonky, protože je to nutné, dobré a správné, zejména v církvi.“

Pokud vás toto upřímné chápání ženského vedení presbyterem a diakonem ze čtvrtého století nemile překvapí, církevní historici Madigan a Osiek nám připomínají, že by to tak nemělo být: „*V janovských sborech v Antiochii a Konstantinopoli,*“ píšou, „*byly ženy diakonky dobře známé.*“ Označení Foibé jako diakonky nebylo pro Jana Zlatoústého překvapením, protože někteří z jeho dobrých přátel ze čtvrtého století byly diakonky. Madigan a Osiek skutečně odhalili 107 odkazů (nápisy a literární díla) na diakonky v rané církvi.

Samozřejmě jsem řekla svým studentům, že ne všichni v rané církvi podporovali ženy ve vedení sboru. Úřad presbytera hlasitě svědčí o tom, jak se patriarchální předsudky starověkého světa již tehdy vkradly do křesťanství. Vzpomeňte si, jak Aristoteles považoval ženské tělo za obludné a deformované?

Církevní vůdci importovali tyto myšlenky do svých rozhodnutí na synodech a již v pátém století prohlásili, že ženská těla jsou nevhodná pro vedení v církvi. Jak píšou Madigan a Osiek: „*Kultovní čistota je spojena s muži, nečistota se ženami. To byl největší argument proti presbyterkám.*“

V šestém století, kdy se církev pohybovala napříč evropskou krajinou a nahrazovala stará světská sídla římské moci posvátnými úřady biskupů a kněží, byly ženy také na cestě, zpět na své předchozí místo, pod autoritu mužů.

„Doktoro Barrová, proč nás to neučí ve sboru?“

Podívala jsem se na studenta a srdce se mi sevřelo. Většina lidí to prostě neví, řekla jsem. Učebnice seminářů jsou často psány kazateli – nikoli historiky (a zvláště ne historičkami). Většina lidí, kteří navštěvují komplementární sbory, si neuvědomuje, že překlad ESV (English Standard Version Bible) ohledně Junie jako „*dobře známé apoštolům*“ namísto „*přední mezi apoštoly*“ byl záměrným krokem, jak zabránit ženám ve vedení v církvi (Římanům 16: 7). Lidé věří, že ženám bylo zakázáno vedení v rané církvi, stejně jako jim je zakázáno vedení v moderní církvi. Církev učí tomu, o čem věří, že je to pravda.

To byly věci, které jsem řekla nahlas.

To, co jsem neřekla – a co způsobilo, že mi slzy stékaly po tvářích, když jsem toho dne stála u dřezu s nádobím – bylo, že jsem znala pravdu. Znala jsem pravdu a přesto jsem ve svém sboru mlčela.

„Mlčela jsem, protože jsem se bála, že můj manžel přijde o práci.“

Mlčela jsem, protože jsem se bála, že můj manžel přijde o práci. Bála jsem se, že ztratím naše přátele. Bála jsem se, že ztratím naši službu ve sboru.

Komplementarismus odměňuje ženy, které hrají podle pravidel. Tím, že jsem mlčela, jsem pomohla zajistit, aby můj manžel mohl zůstat vedoucím pracovníkem. Když jsem mlčela, mohla jsem uplatnit určitý vliv. Tím, že jsem mlčela, zachovala jsem si přátelství a důvěru žen kolem sebe. Tím, že jsem mlčela, uchovala jsem si pohodlný život.

Až na to, že jsem znala pravdu o Pavlových ženách. Znala jsem realitu, že ženy, které jsou v Bibli chváleny – jako Foibé, Priscilla a Junia – zpochybňují hranice moderního biblického ženství.

Jako historička jsem věděla, že se ženám v mém vlastním sboru brání mít vedoucí role, protože římský patriarchát prosákl zpět do rané církve. Místo toho, abychom se vzdali pohanského Říma a objali Ježíše, udělali jsme opak – zbavili jsme se Kristovy svobody a přijali útlak starověkého pohanského světa.

V dřezu jsem zavřela vodu a naskládala nádobí do odkapávače.

Nastal čas, abych přestala mlčet.

***[Beth Allison Barrová](#)** působí jako profesorka historie a proděkanka postgraduálního studia na Baylor University. Získala bakalářský titul na Baylor University a magisterský titul a Ph.D. ve středověkých dějinách z University of North Carolina v Chapel Hill. Tento článek je úryvek z její nové knihy [The Making of Biblical Womanhood](#), © 2021, a byl použit se svolením [Baker Publishing](#).*

[Baptist News Global](#)

-krk-

Vyjádřené názory jsou výhradně názory autora.

Můžete také navštívit naši facebookovou stránku [Baptisté - Česká republika](#) nebo facebookovou skupinu [Zpravodaj baptistických sborů](#)